

PRAKTICKÁ ČÁST

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: Školní atlas světa, psací potřeby, kalkulačka

1

9 bodů celkem

ANALÝZA AKTUALITY – KATASTROFA NA SUMATŘE

Přečti si krátkou zprávu z prosince 2025 a vyřeš úkoly pod textem.

„Ničivé povodně na indonéském ostrově Sumatra v prosinci 2025 připravily o život stovky lidí. Hlavní příčinou byly extrémně silné monzunové deště, ale rozsah škod zhoršilo také masivní odlesňování kvůli plantážím palmy olejné. Voda odřízla od světa desítky vesnic a zničila úrodu rýže.“

a)

4 body

Třídění: Vypiš z textu jednu **přírodní** příčinu neštěstí a jednu příčinu, která k neštěstí napomohla a byla způsobena **člověkem**.

Přírodní: **(monzunové) deště** (lze uznat i odpověď **povodně**)

Člověk: **odlesňování**

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 2 body. Celkem 4 body.

Řešení: viz text

b)

3 body

Lokalizace: Najdi v atlase ostrov Sumatra a vyřeš následující úkoly.

- Rozhodni, zda přes ostrov Sumatra prochází rovník, a zakroužkuj správnou odpověď:
ANO/NE
- Mezi nejvíce postižená místa patřilo i jedno z větších měst Sumatry – Medan. Najdi toto město na mapě a zapiš jeho souřadnice:
4°s. š., 98°v. d. (brát za správnou odpověď rozsah 3°s. š. až 4°s. š., a 98° až 99°v. d.).
- Město Medan je ekonomickým, kulturním i dopravním centrem oblasti. Plní funkci důležitého přístavu, který je omýván vodami průlivu. Dohledej a napiš jeho název.

Malacký (průliv)

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod. Celkem 3 body.

Řešení: viz text

c)

2 body

Odborný úsudek: Vyber správné možnosti. Dávej pozor, více možností může být správných. Ale za chybnou odpověď můžeš ztratit bod, tak kroužkuj s rozvahou. Za chybně označenou odpověď se body odečítají.

Odlesňování zhoršuje povodně, protože:

A) snižuje vsakování vody do půdy

B) zvyšuje množství srážek

C) urychluje povrchový odtok

D) mění směr větru

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod, celkem 2 body. Za chybně označenou odpověď odečíst 1 bod. Minimální počet bodů je 0.

Řešení: viz text

2

12 bodů celkem

DIAGNÓZA BIOMŮ

a)

6 bodů

Pomocí atlasu urči, pro který africký region platí tento popis:

„Nachází se v okolí 15° s. š., tvoří přechod mezi pouští a savanou. Prší zde jen velmi málo a hrozí zde desertifikace.“

- Název regionu: **Sahel**

V této suché a horké oblasti je život opravdu náročný. Většinu krajiny tvoří půdy, na kterých se téměř nic nedá pěstovat, protože jen zřídka zaprší a slunce tu spaluje každý den. Většinu území tvoří pouštní a polopouštní půdy, které nejsou vhodné pro běžné zemědělství. Přesto tu lidé dokážou nějak přežít — spoléhají na to, že se na některých místech po krátkém období deštů objeví trochu trávy, kterou mohou spásat jejich stáda.

- Jaký typ zemědělské půdy zde najdeš, když se podíváš do atlasu? **občasně pastviny**

Tento region je místem, kde je většinu roku horko, půda je suchá a déšť je skoro malý svátek. Přesto tu lidé umí pěstovat plodinu, která je pro ně opravdu cenná. Roste nízko u země a její plody se neschovávají na větvích, ale schovávají se v půdě, kam se rostlina sama „zahrabává“.

Když přijde krátké období deštů, pole se na chvíli zazelenají a farmáři mají spoustu práce – sklízají malé skořápkové plody, ze kterých se dá vyrobit olej, máslo, mouka i různé dobroty. Tyto plody můžeš ochutnat i ty, v Česku si je vyloupáváme hlavně o vánocích... :)

Tahle plodina je v suchých oblastech západní Afriky tak důležitá, že ji tam pěstují i ti nejchudší farmáři. Dokáže totiž růst i tam, kde by jiné rostliny dávno uschly.

- Když se podíváš do školního atlasu, zjistíš, o jakou rostlinu jde. Jak se jmenuje tato plodina, která ukrývá své plody pod zemí? **podzemnice (olejná)**

Hodnocení: Za správnou odpověď vždy 2 body. Celkem 6 bodů.

Řešení: viz text

b)

3 body

Výběr: Z uvedených států zakroužkuj ty, které **neleží** v tomto regionu. Ale pozor, odpovědi si zkontroluj s atlasem, za chybné zakroužkování se body odčítají.

Čad Niger Mali **JAR** **Egypt** **Maroko**

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod. Celkem 3 body.

Za chybné státy odečíst 1 bod. Minimální počet bodů je 0.

Řešení: viz text

c)

3 body

Analýza dat:

- Najdi v atlase hlavní město státu Mali: **Bamako**
- Pomocí atlasu porovnej, zda průměrné roční úhrny srážek v hlavním městě Mali jsou vyšší nebo nižší než průměrné roční úhrny srážek v Praze.

Zakroužkuj následně možnosti vyšší/nížší tak, aby následující věta byla pravdivá:

Průměrný úhrn srážek v hlavním městě Mali je **vyšší**/nižší než v Praze.

(Pozor, pro správné řešení potřebuješ nalézt mapy průměrných úhrnů srážek v Evropě. Rozdíl je totiž nepatrný.)

- Podle World Population Review měla městská aglomerace hlavního města Mali v roce 2025 odhadovaných více než 3 180 000 obyvatel. Urči, můžeš i s pomocí atlasu, zda je tato hodnota vyšší nebo nižší než počet obyvatel v městské aglomeraci Prahy.

V následující větě opět vyber slovo vyšší nebo nižší tak, aby byla věta pravdivá. Vybrané slovo zakroužkuj.

Počet obyvatel v městské aglomeraci hlavního města Mali je **vyšší**/nižší než v Praze.

Hodnocení: Za každou správnou odpověď 1 bod. Celkem 3 body.

Řešení: viz text

3

9 bodů celkem

LOGISTICKÁ VÝZVA - LET DO ADDIS ABEBY

Představ si, že letíš z Prahy do hlavního města Etiopie (Addis Abeba) zkoumat následky erupce sopky.

a)

4 body

Měřítko: Na tvé mapě v měřítku **1 : 20 000 000** je vzdálenost mezi Prahou a Addis Abebou přesně **25 cm**. Vypočítej skutečnou vzdálenost mezi těmito městy v kilometrech. Uveď postup výpočtu, dostaneš za něj body.

Postup výpočtu:

$$1 \text{ cm} = 200 \text{ km}; 25 * 200 = 5\,000 \text{ km}$$

Hodnocení: Za uvedení postupu výpočtu 2 body. Za výpočet správné vzdálenosti 2 body. Celkem 4 body.

b)

5 bodů

Časová pásma: V Praze je právě **10:00**. Kolik hodin místního času bude v Addis Abebě, až tam přistaneš, jestliže tvůj let trval přesně **6 hodin**? Uveď postup výpočtu:

Postup:

Časová pásma: Praha UTC+1 Addis Abeba UTC+3

Časový rozdíl = 2hod.

Startuji v 10hod. + 2hod. rozdíl + 6 hodin letu = 18:00 místního času.

10:00hod. + 2h rozdíl + 6h let = 18:00 místního času v Addis Abebě.

Hodnocení: Za uvedení postupu výpočtu 2 body. Za uvedení správného místního času v Addis Abebě 3 body. Celkem 5bodů.

Řešení: viz text